

κανέναν μας ξαναπιασθῇ νὰ μὴ μᾶς δίδεται ῥαί καὶ συγχώρησις, ἀλλὰ νὰ μᾶς θανατώνουν». Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν παρεδόθησαν οἱ ἐν Δομπῳ, ἀνεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἢ ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη δοξασθεῖσα Ἀράχοβα. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας (2-5 Νοεμβρίου) κατέλιπον τοῖς Ἑλλησιν ἀμαχητὶ καὶ τὸν Ζεμενόν, τὴν μονὴν τοῦ ὁσίου Αουκᾶ, τὴν Λεβαδίαν, τὴν Σκρηποῦν (Ὁρχομενόν), τὴν ἐπαρχίαν Ἀταλάντης, τὸ Τουρκοχώρι, τὴν Βουδωνίτσαν καὶ εἶτα τὴν Ἰτέαν καὶ τὴν Ἀμφισσαν (17 Νοεμβρίου) ἀντιστάντων μόνον (9 Νοεμβρίου) τῶν ἐν Κακῇ Σκάλα καὶ Ἀμπλιανῇ Ἀλβανῶν, ἐξ ὧν ἐπὶ τέλους ἐκείνοι μὲν διεσκορπίσθησαν φονευέντων τινῶν, οὗτοι δὲ εἰσελθόντες εἰς Ἀμφισσαν παρεδόθησαν (17 Νοεμβρίου) διὰ συμβάσεως σὺν τῇ ἐν αὐτῇ ὑπὸ τὸν εἰρημένον Μεχμέτ Δέβολην φρουρᾷ· εἶτα ἅπασα ἡ Ἀνατολικὴ Ἑλλὰς ἠλευθερώθη μέχρι Λαμίας ἐξαιρουμένων τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς. Ἐν δὲ τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν (23 Νοεμβρίου) τῶν ἐν Καρπενήσιω Τούρκων κατεῖχετο ὑπ' αὐτῶν μόνον ἡ Βόνιτσα, ἥτις καὶ αὕτη ἐκυριεύθη (17 Νοεμβρίου) ἐξ ἐφόδου. Μετ' οὐ πολὺ (23 τοῦ αὐτοῦ) ἡ Καρτερία ἐκυρίευσεν μετὰξὺ Στυλίδος καὶ Εὐβοίας μιᾶς κανονιοφόρου καὶ 3 ἐμπορικῶν πλοίων, ἐν δὲ τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ ἠφάνισαν ὅσα ἐκεῖ ὑπῆρχον τουρκικὰ πλοία Ἑλληνες ναῦται ὑπὸ τὸν Ἀνδρέαν Τενεκέν, ὅστις ἔπεσεν ἀνδρείως πολεμήσας. Ἐνῷ δὲ κατὰ γῆν, ἐν τε τῇ Πελοποννήσῳ καὶ τῇ ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὴν περὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα θάλασσαν ὑπεχώρουν οἱ Τούρκοι, τούναντίον ἐν Χίῳ καὶ Κρήτῃ ἀπεσβέννυτο τελείως ἡ ἐπανάστασις· καὶ ἡ μὲν ἐν Χίῳ ἐπανάστασις ἔπεσε λυθείσης (7 Μαρτίου) τῆς πολιορκίας τοῦ φρουρίου, καίτοι λαβῶν 6,000 διστήλων ὁ Φαβιέρος ἠδύνατο νὰ τηρήσῃ αὐτήν. Ἐν δὲ Κρήτῃ μετὰ ἀψιμαχίας μικροῦ λόγου ἀξίας οἱ Ἑλληνες ἠττήθησαν (18 Μαΐου 1828) παρὰ τὸ Φραγκοκάστελλον, ὅτε ἔπεσε καὶ ὁ ἡρωϊκὸς ἱππάρχος Χαντζῆ Μιχάλης, καὶ ἀπῆλθον ἐκεῖθεν συνθηκολογήσαντες (21 τοῦ αὐτοῦ). Ἀλλ' εἰ καὶ ὁ μὲν Μιαούλης κατέστρεψε (22 Μαΐου) τουρκικὸν στόλον περὶ τὴν Μιτυλήνην, οἱ δὲ Κρήτες ἐνίκησαν (2 Αὐγούστου) ἐν Μαλάξᾳ καὶ Νεοκάστρῳ, ἐπὶ τέλους ὁμῶς ἐξέπνευσεν ἡ ἐπανάστασις (15 Ὀκτωβρίου 1828) προτάσει τοῦ Ἀγγλοῦ ναυάρχου οὐδ' ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ.

§ 1722. ENATON TO KAI TELEUTAIION ETOS THS EPANASTASEWS 1829. Εἰκαὶ ἡ Τουρκία καὶ οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως στρατιωτικοὶ αὐτῆς ἐβλεπον ὅτι αἱ τρεῖς συμμαχικαὶ δυνάμεις ἀπεφάσισαν τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, οὐχ ἥττον ὁμῶς, ὅπως ὁ λόκος καίπερ πανταχόθεν βαλλόμενος δυσχερέστατα ἐγκαταλείπει τὸ θῆραμα, οὐδαμῶς ἤθελον νάπο-